

Kolejny cios MEN wymierzony w uczniów chcących uczęszczać na lekcje religii w szkole

- Na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji opublikowany został projekt rozporządzenia Ministra Edukacji, przewidujący ograniczenie, od września 2025 r., liczbę lekcji religii do jednej tygodniowo oraz narzucający dyrektorom szkół konieczność umieszczania religii przed obowiązkowymi zajęciami edukacyjnymi w danym dniu lub po zakończeniu tych zajęć.
- To propozycja kolejnych zmian, niekorzystnych dla uczniów uczęszczających na religię i etykę, po wyłączeniu przez Ministerstwo Edukacji Narodowej możliwości wliczania ocen z tych przedmiotów do średniej oraz po regulacjach ułatwiających tworzenie grup międzyklasowych, w których uczniowie różnych roczników uczyliby się religii lub etyki na jednych zajęciach.
- Projekt nowelizacji, obok zmniejszania liczby godzin religii o połowę, spowoduje także ograniczenie swobody dyrektorów szkół w decydowaniu o liczbie godzin etyki w wymiarze tygodniowym.
- Ograniczenie kompetencji i swobody lokalnej społeczności szkolnej w zakresie ustalania tygodniowego rozkładu zajęć jest niezgodne z wynikającą z preambuły Konstytucji RP zasadą pomocniczości, w myśl której „państwo nie powinno wykonywać zadań, które mogą być wykonywane w sposób bardziej efektywny przez mniejsze wspólnoty obywateli”.
- Wprowadzenie w formie rozporządzenia ograniczenia w zakresie organizacji lekcji religii i etyki, jako odnoszącego się do konstytucyjnego prawa do nauki oraz prawa do nauczania religii jako przedmiotu w szkole, jest sprzeczne m.in. z art. 31 ust. 3 zd. 1 Konstytucji, zgodnie z którym „Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób”.
- Obowiązek organizowania lekcji religii i etyki przed rozpoczęciem lub po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacyjnych danego dnia może spowodować, że uczniowie chcący uczęszczać na religię lub etykę będą mieli wymuszone godzinne lub nawet kilkugodzinne okienka pomiędzy obowiązkowymi zajęciami danego dnia, a zajęciami religii lub etyki które odbywałyby się we wczesnych godzinach porannych lub późnych godzinach popołudniowych. Sytuacja taka budzi uzasadnione wątpliwości pod względem zgodności z art. 12 ust. 1 Konkordatu, zgodnie z którym naukę religii organizuje się w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych.
- Utrudnianie uczęszczania na zajęcia religii i etyki prowadzi do naruszenia konstytucyjnego prawa do nauki, a w przypadku zajęć religii – również wolności

religii, przejawiającej się m.in. w wolności jej nauczania jako przedmiotu szkolnego. Sytuacja taka godzi również w prawo rodziców do wychowania dzieci wg własnych przekonań, w tym sferze nauczania i wychowania moralnego i religijnego oraz prowadzi do faktycznej dyskryminacji uczniów chcących uczęszczać na religię lub etykę.

- Proponowane zmiany stanowią istotną ingerencję w warunki i sposób organizowania nauki religii przez publiczne przedszkola i szkoły, co wymaga osiągnięcia porozumienia władz państwowych z przedstawicielami kościołów i innych związków wyznaniowych. Doświadczenie z ostatnich miesięcy pokazuje jednak, że Ministerstwo Edukacji Narodowej ignoruje przepisy zobowiązujące do osiągnięcia takiego porozumienia.

Wprowadzenie

Na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji opublikowany został [projekt](#) rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniający rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach. Przewiduje on ograniczenie, od września 2025 r., liczbę lekcji religii do jednej tygodniowo oraz narzucenie dyrektorom szkół obowiązku umieszczania lekcji religii lub etyki przed obowiązkowymi zajęciami edukacyjnymi¹ w danym dniu lub po zakończeniu tych zajęć.

Oprócz tego w projekcie doprecyzowano, że zasady dotyczące organizowania nauki religii i etyki w grupie międzyoddziałowej lub grupie międzyklasowej będą stosowane w przypadku organizacji nauki religii lub etyki w grupie międzyszkolnej lub w pozaszkolnym punkcie katechetycznym.

Niniejsza analiza dotyczy dwóch pierwszych zagadnień, tj. zmniejszenia o połowę liczby godzin nauczania religii w tygodniowym rozkładzie zajęć przy zrównaniu tygodniowego wymiaru godzin nauki religii i etyki, a także narzucenia obowiązku umieszczania lekcji religii i etyki przed rozpoczęciem lub po zakończeniu w danym dniu obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Oficjalny cel ograniczenia liczby godzin religii

W uzasadnieniu projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach czytamy, że zamiar zmniejszenia wymiaru godzin religii w szkołach wynika z potrzeby ujednolicenia tygodniowego wymiaru godzin nauki religii i etyki. Sposobem na osiągnięcie tego celu ma być określenie wymiaru nauczania zarówno religii jak i etyki w wymiarze jednej godziny lekcyjnej tygodniowo.

Obecnie, zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych

¹ Wynika to z projektowanego § 8a rozporządzenia, w którym mowa jest o obowiązkowych zajęciach wymienionych w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 737 z późn. zm.; dalej: „Prawo oświatowe”).

przedszkolach i szkołach², nauka religii odbywa się w szkołach w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Wymiar ten może być zmniejszony jedynie za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych.

Z kolei tygodniowy wymiar godzin etyki ustala dyrektor szkoły (§ 8 ust. 2). Wymiar ten musi wynosić co najmniej jedną godzinę, jednakże godzin tych może być więcej. Szkoła ma w tym zakresie swobodę.

Projekt rozporządzenia przewiduje zmianę brzemienia ww. § 8. Jej skutkiem będzie redukcja liczby godzin lekcji religii o połowę oraz pozbawienie dyrektorów szkół swobody w decydowaniu o liczbie godzin etyki w ramach tygodniowego rozkładu zajęć.

Należy zauważyć, że cel w postaci ujednolicenia tygodniowego wymiaru godzin nauki religii i etyki, tak aby każdy uczeń miał możliwość pobierania nauki religii i etyki w takim samym wymiarze, mógłby zostać osiągnięty w inny sposób, np. poprzez wprowadzenie regulacji przewidującej, że organizacja lekcji etyki następuje w wymiarze nie niższym niż wymiar lekcji religii w danej szkolne.

Oczywiście można byłoby również ustalić wymiar godzinowy lekcji etyki na poziomie dwóch godzin tygodniowo, który to wymiar mógłby być zmniejszony np. za zgodą rady rodziców – analogicznie jak w przypadku aktualnej możliwości zmniejszenia wymiaru lekcji religii, z dwóch godzin tygodniowo, za zgodą władz kościołów i innych związków wyznaniowych.

Rzeczywisty cel projektowanych zmian

Należy zauważyć, że obecnie zarówno religia jak i etyka są w szkole przedmiotami dobrowolnymi. Zgodnie z § 1 rozporządzenia z 14 kwietnia 1992 r., w publicznych szkołach podstawowych naukę religii i etyki organizuje się na życzenie rodziców, zaś w szkołach ponadpodstawowych - na życzenie bądź rodziców, bądź samych uczniów, przy czym po osiągnięciu pełnoletności o pobieraniu nauki religii i etyki decydują uczniowie.

Jeśli zatem uczniowie uczęszczają na religię albo etykę, to znaczy, że tego chcą lub chcą tego ich rodzice. Odgórne ograniczanie nauczania ww. przedmiotów trudno uznać zatem za kierowanie się dobrem uczniów lub oczekiwaniami ze strony ich rodziców. Bardziej prawdopodobnym wyjaśnieniem jest szukanie oszczędności przez ministerstwo, względnie – niechęć do religii katolickiej obecnej władzy, której reprezentanci niejednokrotnie wyrażali publicznie swój nieprzychylny, a nawet lekceważący stosunek do przedstawicieli Kościoła Katolickiego³.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 983

³ Zob. Am/pap, *"Nie będziemy się klaniać związkowcom ani klękać przed księdzem". Tusk ostro na konwencji PO* (11.06.2011), <https://www.newsweek.pl/polska/tusk-na-konwencji-po-w-ergo-arenie/1p3twj2> (dostęp: 28 października 2024 r.), Dziennikarze Onet Wiadomości, *Kościół "wyje o kasę"? Barbara Nowacka o sporze ministerstwa z Kościołem* (26.08.2024), https://wiadomosci.onet.pl/kraj/barbara-nowacka-o-sporze-ministerstwa-z-kosciolem-to-wycie-o-kase/pgf0r9k?utm_source=wiadomosci.onet.pl_viasg_wiadomosci&utm_medium=referral&utm_campaign=leo_automatic&src=undefined&utm_v=2 (dostęp: 28 października 2024 r.).

Nakaz umieszczania lekcji religii i etyki przed obowiązkowymi zajęciami danego dnia lub po tych zajęciach

Kolejną proponowaną zmianą jest nałożenie obowiązku umieszczania lekcji religii oraz etyki przed rozpoczęciem obowiązkowych zajęć edukacyjnych danego dnia albo po zakończeniu tych zajęć.

Autorzy projektu argumentują, że taka zmiana poprawi sytuację uczniów nieuczestniczących w zajęciach religii lub etyki, którzy mieli do tej pory wymuszoną przerwę pomiędzy obowiązkowymi zajęciami w ciągu dnia nauki.

Należy jednak pamiętać, że uczniowie tacy mają możliwość uczęszczania na zajęcia religii lub etyki (stosowna deklaracja może być złożona również w trakcie roku szkolnego), dzięki czemu „problem okienek” w ich przypadku stałby się nieaktualny. Tyle tylko, że przerwa pomiędzy zajęciami w ogóle nie musi być problemem. Wszak można ją wykorzystać na powtórkę materiału z innych zajęć, odrobienie zadania domowego, spożycie posiłku etc. Wybór należy do ucznia i jego rodzica.

Wobec powyższego za nietrafiony uznać należy argument przytoczony w uzasadnieniu projektu rozporządzenia zmieniającego zasady organizowania lekcji religii i etyki, jakoby uczniowie nieuczęszczający na te zajęcia byli w gorszej sytuacji w porównaniu do pozostałych uczniów.

Zauważyć przy tym należy, że Ministerstwo Edukacji Narodowej nie dysponuje statystykami na temat liczby uczniów uczęszczających na zajęcia religii lub etyki, w których proponowane zmiany uderzą. W ocenie skutków regulacji wskazano, że w systemie informacji oświatowej nie są gromadzone informacje w tym zakresie. Tym samym nie jest także znana liczba uczniów nieuczestniczących w religii lub etyki pokrzywdzonych, wg autorów projektu, obecnymi rozwiązaniami.

Statystyki dotyczące uczęszczania uczniów szkół na lekcje religii prowadzi jednak Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski. Ostatnio opublikowane dane dotyczą roku szkolnego 2022/2023. Wynika z nich, że w skali całego kraju na zajęcia religii uczęszczało 80,33% uczniów. Jeśli doliczymy do tego uczniów zapisanych na etykę oraz na religię innych wyznań, a także uczniów uczęszczających do szkół, w których lekcje religii lub etyki już są organizowane na początku lub na końcu zajęć (obecnie dyrektorzy mają taką możliwość), to może się okazać, że uczniów nieuczęszczających ani na religię, ani na etykę, mających okienka pomiędzy obowiązkowymi zajęciami, jest zaledwie kilka procent w skali całego kraju.

Wprowadzenie obowiązku organizowania lekcji religii lub etyki przed rozpoczęciem lub po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacyjnych może natomiast spowodować, że zdecydowanie większa część uczniów, chcących uczęszczać na te zajęcia, będzie miała wymuszone godzinne lub nawet kilkugodzinne okienka pomiędzy zajęciami religii lub etyki, które będą odbywały się we wczesnych godzinach porannych lub późnych popołudniowych, a obowiązkowymi zajęciami edukacyjnymi danego dnia. Sytuacja taka może mieć miejsce szczególnie w przypadku łączenia w grupy międzyoddziałowe lub międzyklasowe uczniów

różnych klas lub oddziałów, w których lekcje rozpoczynają się i kończą o różnej porze. Projekt rozporządzenia nie przewiduje bowiem, że organizowanie dobrowolnych zajęć religii lub etyki miałyby się odbywać bezpośrednio przed oraz bezpośrednio po obowiązkowych zajęciach.

Oczywiście powiedzieć można, że uczniowie Ci również mają wybór – nie uczęszczać na lekcje religii lub etyki (możliwe, że jest to nawet jeden z niewyartykułowanych celów nowych regulacji). W tym wypadku nieuprawniona byłaby jednak analogia do możliwości wyboru uczniów nieuczęszczających na zajęcia religii lub etyki, mających przerwę pomiędzy obowiązkowymi zajęciami, aby zapisać się na religię lub etykę.

Faktyczne utrudnianie uczęszczania na powyższe, dobrowolne zajęcia prowadzi bowiem do naruszenia konstytucyjnego prawa do nauki⁴, a w przypadku zajęć religii – również wolności religii⁵, przejawiającej się m.in. w wolności jej nauczania jako przedmiotu szkolnego⁶. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny⁷, „[n]auczanie religii jest, w świetle standardów współczesnego państwa demokratycznego, jednym z elementów wolności wyznania, określanej niekiedy jako wolność religii, stanowiącej jeden z istotnych przejawów idei wolności jednostki w społeczeństwie demokratycznym, będącej fundamentalną zasadą społeczeństwa demokratycznego”.

Utrudnianie uczęszczania uczniom na religię lub etykę narusza zatem również zasadę demokratycznego państwa prawnego wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP. Godzi ono także w prawo rodziców do wychowania dzieci wg własnych przekonań⁸, w tym sferze nauczania i wychowania moralnego i religijnego⁹.

Wejście w życie omawianych przepisów oznaczać będzie również dyskryminację uczniów chcących uczęszczać na religię lub etykę oraz rodziców chcących zapewnić swoim dzieciom edukację obejmującą wyznawany przez nich system wartości. Tymczasem zgodnie z art. 32 Konstytucji RP wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne (ust. 1). Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny (ust. 2). W uzasadnieniu do projektu rozporządzenia wskazano co prawda, że umieszczanie lekcji religii lub etyki przed rozpoczęciem lub po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacyjnych danego dnia uzasadnione jest nieobowiązkowym charakterem tych zajęć. Należy jednak zauważyć, że religia i etyka nie są

⁴ Zob. art. 70 ust. 1 i 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.; dalej: Konstytucja RP).

⁵ Art. 53 ust. 2 Konstytucji RP.

⁶ Art. 53 ust. 4 Konstytucji RP.

⁷ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 grudnia 2009 r., sygn. akt U 10/07, pkt 3.1.

⁸ Art. 48 ust. 1 Konstytucji RP.

⁹ Art. 53 ust. 3 Konstytucji RP, zob. też art. 2 protokołu nr 1 z dnia 20 marca 1952 r. do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1995 nr 36 poz. 175), art. 18 ust. 4 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, otwartego do podpisu w Nowym Jorku 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. 1977 nr 38 poz. 167), art. 14 ust. 3 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 30 marca 2010 r. (Dz.Urz.U.E.C Nr 83, str. 389).

jedynymi dobrowolnymi zajęciami edukacyjnymi¹⁰, ale tylko w stosunku do nich sformułowany został obowiązek określonej ekspozycji w rozkładzie zajęć.

Sztywny nakaz umieszczania lekcji religii przed rozpoczęciem lub po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w dodatku z możliwością wystąpienia okienek pomiędzy nimi, budzi także uzasadnione wątpliwości pod względem zgodności z art. 12 ust. 1 Konkordatu¹¹, zgodnie z którym naukę religii organizuje się w ramach planu zajęć szkolnych i przedszkolnych.

Ograniczenie swobody dyrektorów szkół w układaniu rozkładu zajęć

W obecnym stanie prawnym dyrektorzy szkół mają możliwość takiego ułożenia tygodniowego rozkładu zajęć, jaki jest najbardziej optymalny dla danej społeczności szkolnej, przy uwzględnieniu m.in. liczby uczniów uczęszczających na religię i etykę czy dostępności nauczycieli. Należy przy tym zauważyć, że są szkoły, w tym np. szkoły katolickie, w których frekwencja uczęszczania na katechezę wynosi 100%.

Dyrektor szkoły, jako kierownik placówki, powinien mieć najlepszą widzę, co pod względem organizacyjnym będzie w jej przypadku najwłaściwsze, wyważając zarówno interesy uczniów, ich rodziców (dowożących oraz odbierających dzieci ze szkoły), jak również nauczycieli.

Resort edukacji planuje jednak odgórnie narzucić rozwiązania, które w wielu szkołach mogą okazać się niepraktyczne i uciążliwe dla wyżej wymienionych grup. Rozwiązania te winny pozostać, tak jak do tej pory, w gestii dyrektora szkoły, współpracującego w wykonywaniu swoich zadań z radą szkoły lub placówki, radą pedagogiczną, rodzicami i samorządem uczniowskim¹². W przypadku szkół katolickich nakaz umieszczania lekcji religii we wczesnych godzinach porannych lub późnych popołudniowych, świadczący o traktowaniu ich jako przedmiotu „drugiej kategorii” godzi dodatkowo w ich tożsamość i katolicki charakter.

Ograniczenie kompetencji i swobody lokalnej społeczności szkolnej w zakresie ustalania tygodniowego rozkładu zajęć należy uznać za niezgodne z wynikającą z preambuły Konstytucji RP zasadą pomocniczości, w myśl której „państwo nie powinno wykonywać zadań, które mogą być wykonywane w sposób bardziej efektywny przez mniejsze wspólnoty obywateli”¹³.

Co równie istotne materia rozporządzenia dotyczy konstytucyjnego prawa do nauki¹⁴ oraz prawa do nauczania religii jako przedmiotu w szkołach¹⁵ a zatem powinna ona podlegać rygorom określonym w art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej, zgodnie z którym „[o]graniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub

¹⁰ Zob. art. 109 ust. 1 – 4 Prawa oświatowego.

¹¹ Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską z dnia 28 lipca 1993 r. (Dz.U. 1998 Nr 51, poz. 318).

¹² Zob. art. 68 ust. 4 Prawa oświatowego.

¹³ Zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2007 r. K 54/05.

¹⁴ Art. 70 ust. 1 Konstytucji RP.

¹⁵ Art. 53 ust. 4 Konstytucji RP.

porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”.

Odnosząc powyższe do zaproponowanych przez MEN regulacji wprowadzających ograniczenia w zakresie organizacji lekcji religii i etyki, należy stwierdzić, że są one sprzeczne z art. 31 ust. 3 w zw. z art. 53 ust. 4 i art. 70 ust. 1 Konstytucji, ponieważ przyjmują formę rozporządzenia, a zatem aktu podustawowego. Ponadto nie są one konieczne dla ochrony bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego, ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób, nie spełniając tym samym wymogu proporcjonalności przewidzianego w art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej.

Obowiązek osiągnięcia porozumienia z przedstawicielami kościołów i innych związków wyznaniowych

Nakaz umieszczania lekcji religii przez rozpoczęciem lub po zakończeniu obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz ograniczenie liczby lekcji religii stanowi istotną zmianę warunków i sposobu organizowania nauki religii przez publiczne przedszkola i szkoły podstawowe. Przeprowadzenie tego rodzaju zmian, wymaga porozumienia władz państwowych „z władzami Kościoła Katolickiego i Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego oraz innych kościołów i związków wyznaniowych”, co wynika wprost z art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁶. Porozumienie to nie może być przy tym rozumiane jako możliwość zajęcia niewiążącego stanowiska przez przedstawicieli kościołów i innych związków wyznaniowych, ale wymaga osiągnięcia konsensusu pomiędzy zainteresowanymi stronami.

Powyższe wynika również z art. 25 ust. 3 Konstytucji RP i wyrażonej w nim zasady konsensualnego sposobu regulowania relacji pomiędzy kościołami i innymi związkami wyznaniowymi.

Jak wynika z Komunikatu Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski po spotkaniu Zespołu roboczego ds. kontaktów z Rządem RP w sprawie lekcji religii w szkole z dnia 9 października 2024 r., strona kościelna przedstawiła swój sprzeciw i wątpliwości odnoszące się do projektu rozporządzenia i zmian proponowanych przez MEN¹⁷.

Dotychczasowe działania obecnych władz Ministerstwa Edukacji Narodowej (polegające m.in. na wprowadzeniu regulacji wyłączających możliwość wliczania ocen z religii do średniej ocen oraz ułatwiających tworzenie grup międzyklasowych, w których uczniowie różnych roczników uczyliby się religii na jednych zajęciach) pokazały jednak, że resort edukacji ignoruje prawny wymóg osiągnięcia porozumienia z przedstawicielami kościołów i innych związków wyznaniowych.

Skutkiem tego był m.in. [wniosek](#) pierwszej prezes Sądu Najwyższego do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie konstytucyjności rozporządzenia Ministra Edukacji z 26 lipca 2024

¹⁶ Dz.U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.

¹⁷ Opoka.news, *Komunikat po spotkaniu Zespołu Roboczego ds. Kontaktów z Rządem RP* (10.10.2024), <https://opoka.news/komunikat-po-spotkaniu-zespołu-roboczego-ds-kontaktów-z-rządem-rp>, (dostęp: 30 października 2024 r.).

r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. z 2024 r. poz. 1158) oraz [postanowienie zabezpieczające](#) Trybunału Konstytucyjnego¹⁸, w którym trybunał zawiesił stosowanie tego aktu prawnego.

¹⁸ Postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 sierpnia 2024 r., sygn. akt U 10/24.